

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 5CoCsp/3/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8619200658
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 04. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Világiová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:8619200658.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Világiovej a členov senátu JUDr. Andreja Radomského a JUDr. Karola Krochtu v spore žalobkyne: A. B., nar. XX.X.XXXX, bytom C. D. X, XXX XX A., právne zastúpená: JUDr. Igor Šafranko, advokát, so sídlom Sovietskych hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, proti žalovanej: Slovenská sporiteľňa, a.s., so sídlom Tomášikova 48, 832 37 Bratislava, IČO: 00 151 653, právne zastúpená: Advokátska kancelária Mária Grochová a partneri s.r.o., so sídlom Bočná 10, 040 01 Košice – mestská časť Staré Mesto, IČO: 36 863 017, o vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 175,44 eur s prísl. a určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Svidník č.k. 1Csp/34/2019 -231 zo dňa 15.6.2022, takto

rozhodol:

I. P o t v r d z u j e rozsudok vo výroku III.

II. Z r u š u j e rozsudok vo výroku I., II. a IV. a v rozsahu zrušenia vracia vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie rozhodol tak, že výrokom I. určil, že úver zo Zmluvy o splátkovom úvere č. XXXXXXXXXXXX z 10.2.2015, je bezúročný a bez poplatkov. Výrokom II. zaviazal žalovanú vydať žalobkyni bezdôvodné obohatenie vo výške 175,44 eura, spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 175,44 eura od 11.6.2019 do zaplatenia, a to všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Výrokom III. určil, že zmluvná podmienka uvedená v Zmluve o splátkovom úvere, č. XXXXXXXXXXXX, z 10.2.2015, v bode 6., časti II. Ostatné ustanovenia, v znení: "Ak Dlžník neuhradí splátku Úveru riadne a včas, Banka môže okrem zaplatenia úrokov z omeškania požadovať od Dlžníka aj zmluvnú pokutu za každý prípad omeškania vo výške 25 eur, a to najviac do výšky určenej podľa právnych predpisov.", je neprijateľná. Výrokom IV. priznal žalobkyni nárok na náhradu trov konania proti žalovanej v rozsahu 100 %, o ktorých výške bude rozhodnuté po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením.

2. Právne svoje rozhodnutie posúdil súd prvej inštancie podľa ust. § 3 ods. 1, § 39, § 52 ods. 1 až 4, § 53 ods. 1, 2 a 5, § 54 ods. 1, 2, § 451 ods. 1, 2, a § 457 Občianskeho zákonníka, podľa ust. § 3 ods. 1 a 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, podľa článku 3 ods. 2, článku 5, 6 Smernice Rady č. 93/13/EHS z 05.04.1993, podľa § 1 ods. 2, § 7 ods. 1, § 9 ods. 1 a 2, § 11 ods. 1 písm. a/ a b/, § 11 ods. 2, § 11 ods. 4 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, podľa § 3 ods. 1 Nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z., v znení platnom od 01.02.2013, podľa § 517 ods. 2 a § 563 Občianskeho zákonníka.

3. Konštatoval, že zo zmluvy o splátkovom úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 10.2.2015 (čl. 4 spisu, ďalej aj Zmluva) zistil, že žalovaný poskytol žalobkyni úver vo výške 6 000 eur, ktorú sa zaviazala zaplatiť

v 98 mesačných splátkach vo výške 101,66 eura. V zmluve bola uvedená ročná úroková sadzba vo výške 13,40 %, RPMN vo výške 14,46 %, priemerná RPMN vo výške 17,33 %, s konečnou splatnosťou úveru 10.4.2023. Zo zmluvy o splátkovom úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 10.2.2015 v časti II - ostatné ustanovenia, v bode 6 súd zistil, že: „Ak dlžník neuhradí splátku úveru riadne a včas, Banka môže okrem zaplatenia úrokov z omeškania požadovať od Dlžníka aj zmluvnú pokutu za každý prípad omeškania vo výške 25 eur, a to najviac do výšky určenej podľa právnych predpisov. Dlžník sa zaväzuje zmluvnú pokutu Banke zaplatiť. Zmluvná pokuta je splatná okamžite po márnom uplynutí lehoty na plnenie určenej v písomnom bezplatnom upozornení zaslanom Dlžníkovi. Zaplatením zmluvnej pokuty nezaniká povinnosť zaplatiť omeškanú sumu.“ Žalobkyňa na predmetný úver zaplatila sumu 6 175,44 eura. Sumu 203,32 eura zaplatila žalovanému mesačnými splátkami úveru dňa 10.3.2015 a dňa 10.4.2015 (č.l. 6 spisu) a sumu 5 972,12 eura vyplatila úverom, ktorý jej bol poskytnutý žalovaným na základe zmluvy o splátkovom úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 30.4.2015 (č.l. 7 spisu).

4. Posudzovaný právny vzťah účastníkov konania je právnym vzťahom založeným spotrebiteľskou zmluvou, konkrétne ide o spotrebiteľský úver. Žalovaný bol od uzavretia zmluvy dňa 10.2.2015 v postavení dodávateľa a žalobkyňa v postavení spotrebiteľa, preto uvedený právny vzťah je v režime spotrebiteľského práva. Spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať neprijateľné podmienky, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa pod sankciou ich absolútnej neplatnosti.

5. Predmetná zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje ročnú percentuálnu mieru nákladov a celkovú čiastku, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, vypočítané na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere; uvedú sa všetky predpoklady použité na výpočet tejto ročnej percentuálnej miery nákladov. Bod 1. zmluvy o spotrebiteľskom úvere uvádza konkrétnu výšku RPMN 14,46 % s uvedením, že úver bol poskytnutý okamžite a v plnej výške, dlžník bude plniť svoje povinnosti za podmienok uvedených v zmluve a dohodnutý typ a výška úrokovej sadzby platia do skončenia úverového vzťahu. V zmluve nie je zmienka o tom, aké predpoklady boli použité na výpočet tejto RPMN, pričom zákon nevyžaduje uvádzať v zmluve konkrétny matematický výpočet. Zákon o spotrebiteľských úveroch vyžaduje ako povinnú osobitnú náležitosť písomnej zmluvy o spotrebiteľskom úvere ročnú percentuálnu mieru nákladov s uvedením všetkých predpokladov použitých na výpočet tejto ročnej percentuálnej miery nákladov, ak nie sú uvedené, spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov. Zmyslom uvedenej zákonnej úpravy je jednoznačne ochrana záujmov spotrebiteľa, ktorý na základe uvedeného údajov vie zistiť cenu úveru a porovnávať medzi viacerými úvermi. Nie je naplnený zmysel uvedeného zákona, ak je výška RPMN v zmluve síce uvedená, ale bez toho, aby spotrebiteľovi bolo zrejmé, z akých konkrétnych predpokladov dodávateľ vychádzal pri určení jej výšky. Predmetná zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje dobu trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere podľa § 9 ods.2 písm. f) zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch. Zákon o spotrebiteľských úveroch vyžaduje uvádzať ako samostatnú náležitosť dobu trvania zmluvy. Pre naplnenie uvedenej zákonnej požiadavky nepostačuje uvádzať údaje, z ktorých sa dá doba trvania zmluvy odvodiť, ale doba trvania zmluvy musí byť v zmluve jednoznačne určená. Ku konštatovaniu bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru postačuje, ak zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje čo i len jednu zákonnú náležitosť. Preto súd prvým výrokom rozsudku určil, že úver zo Zmluvy o splátkovom úvere č. XXXXXXXXXXXX z 10.2.2015, je bezúročný a bez poplatkov.

6. Žalobkyňa bol poskytnutý úver vo výške 6000 eur a žalobkyňa žalovanému vrátila sumu 6175,44 eura. Preto druhým výrokom rozsudku súd zavial žalovaného na vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 175,44 eura (6175,44 - 6000) s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne z dlžnej sumy od 11.6.2019 (odo dňa doručenia žaloby žalovanému, pričom žaloba sa považuje za výzvu na zaplatenie) do zaplatenia do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Suma 175,44 eura predstavuje bezdôvodné obohatenie na strane žalovaného, ktoré prijal od žalobkyne bez právneho dôvodu, keďže predmetný úver bol bez úrokov a poplatkov od začiatku.

7. Pokiaľ ide o námietku premlčania nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktorú vzniesol žalovaný, túto súd považoval za nedôvodnú. Z hľadiska plynutia subjektívnej premlčacej doby dvoch rokov je rozhodujúci deň, keď sa oprávnený skutočne dozvie o vzniku bezdôvodného obohatenia na jeho úkor a o subjekte, ktorý sa bezdôvodne obohatil, pričom je irelevantné, kedy sa oprávnený subjekt mohol dozvedieť o uvedených skutočnostiach. Z vyjadrenia žalobcu, ktoré žalovaný nevyvrátil súd zistil, že žalobca sa o bezdôvodnom obohatení dozvedel najskôr dňa 4.3.2019 a do podania žaloby 9.4.2019

neuplynula subjektívna premlčacia doba dvoch rokov. Pokiaľ ide o uplynutie subjektívnej premlčacej lehoty, žalovaný súdu neposkytol žiadne skutkové tvrdenia a dôkazy o nich, napriek tomu, že ho v konaní zaťažovalo bremeno tvrdenia, ako aj dôkazné bremeno. Bolo na žalovanom, aby v konaní tvrdil a preukázal, že žalobkyňa sa o bezdôvodnom obohatení dozvedela skôr ako dva roky pred podaním žaloby. Žalovaný tieto skutočnosti ani netvrdil, preto nemohol uniesť ani dôkazné bremeno.

8. Tretím výrokom rozsudku súd prvej inštancie určil, že zmluvná podmienka uvedená v Zmluve o splátkovom úvere, č. XXXXXXXXXXXX, z 10.2.2015, v bode 6., časti II. Ostatné ustanovenia, v znení: „Ak Dlžník neuhradí splátku Úveru riadne a včas, Banka môže okrem zaplatenia úrokov z omeškania požadovať od Dlžníka aj zmluvnú pokutu za každý prípad omeškania vo výške 25 eur, a to najviac do výšky určenej podľa právnych predpisov.“, je neprijateľná. Predmetnou zmluvnou podmienkou si žalovaný sám určil pevnou sumou vopred výšku zmluvnej pokuty 25 eur za každý prípad omeškania a túto žiadnym spôsobom neodôvodnil. Žalovaný nijako nešpecifikoval, čo má na mysli pod slovami „každý prípad omeškania“ a definícia „prípady omeškania“ nevplyva ani z úverovej zmluvy. Zmluvná pokuta mala popri zákonných úrokoch z omeškania znásobovať sankcie pre spotrebiteľa, čo je neprijateľné. Zmluvná pokuta vôbec nezohľadňuje konkrétne okolnosti prípadu, keď sa spotrebiteľ dostane do omeškania s plnením záväzku. Zmluvná pokuta nerozlišuje prípady krátkodobého omeškania od prípadného dlhšieho omeškania s plnením záväzku. Okrem uvedeného predmetná zmluvná pokuta nemala pre žalobkyňu z materiálneho hľadiska žiaden zmysel, bola dohodnutá len jednostranne v záujme žalovaného. Nevyhnutnou súčasťou dojednania o zmluvnej pokute je úplne presné a určité označenie povinnosti, pri nesplnení ktorej alebo pri vadnom splnení ktorej vznikne právo na zmluvnú pokutu. Predmetné dojednanie o zmluvnej pokute požadovalo zaplatiť zmluvnú pokutu v plnej výške 25 eur za každý prípad omeškania, bez toho, aby úverová zmluva špecifikovala a definovala „každý prípad omeškania“ (neurčitost') a zohľadňovala dĺžku omeškania a intenzitu porušenia povinnosti. Dojednanie o takto vymedzenej zmluvnej pokute je neplatné aj pre jeho neurčitost' s poukazom na § 37 ods.1 Občianskeho zákonníka.

9. Výrok o trovách konania odôvodnil prvoinštančný súd podľa § 255 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Žalobkyňa mala v konaní plný úspech, preto má nárok na náhradu trov konania proti žalovanému v rozsahu 100 %, o ktorých výške bude rozhodnuté po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením.

10. Proti tomuto rozsudku, a to proti všetkým jeho výrokom, podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaná. Odvolanie právne odôvodnila ust. § 365 ods. 1 písm. b), d), f) a h) CSP. Namietala, že súd prvej inštancie bol ochotný spojiť zákonnú dikciu „predpoklady použité na výpočet RPMN“ s prakticky ľubovoľnou (dez)interpretáciou, len aby mohla zaznieť kritika, že zmluva neobsahuje správnu náležitost', a takto odôvodniť sankciu bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru. Tento termín je však v zákone č. 129/2010 Z. z. opakovane použitý a je spojený s veľmi presným, a logickým, významom a výkladom. Slúži výsostne na to, aby pri uzavretí zmluvy bolo možné uviesť základné parametre úveru, hoci v danom okamihu je objektívne nemožné vedieť, ako presne sa bude úverový záväzok v budúcnosti vyvíjať. Najtypickejším predpokladom preto je, že „zmluva o spotrebiteľskom úvere zostane platná dohodnutý čas a že veriteľ a spotrebiteľ si budú plniť svoje povinnosti za podmienok a v lehotách ustanovených v zmluve o spotrebiteľskom úvere“ (hoci v skutočnosti môže skončiť aj skôr, napr. predčasným splatením úveru), ktorý je explicitne zavedený ustanovením § 19 ods. 3 zákona č. 129/2010 Z. z., a bol v identickom znení premietnutý do úvodného ustanovenia zmluvy uzavretej so žalobkyňou. Podobne jednoznačné sú aj ustanovenia § 19 ods. 4 zákona č. 129/2010 Z. z.: „Ak zmluva o spotrebiteľskom úvere umožňuje zmeny úrokovej sadzby spotrebiteľského úveru a zmenu poplatkov zahrnutých v ročnej percentuálnej miere nákladov, ktoré sa však nedajú určiť v čase jej výpočtu, vychádza sa pri výpočte ročnej percentuálnej miery nákladov z predpokladu, že úroková sadzba spotrebiteľského úveru a ostatné poplatky zostanú nemenné a budú platiť až do konca platnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere.“, resp. ods. 5: „Ak je to potrebné, môžu sa pri výpočte ročnej percentuálnej miery nákladov použiť dodatočné predpoklady uvedené v prílohe č. 2.“. A práve časť II. prílohy č. 2 k zákonu č. 129/2010 Z. z., označená „Dodatočné predpoklady na výpočet ročnej percentuálnej miery nákladov“, upravuje celý rad ďalších predpokladov, ktoré sa môžu zohľadniť pri uzavieraní zmluvy, a v ktorom prípade je veriteľ povinný ich zahrnúť do korešpondujúceho zmluvného údaja. Úplne rovnako pristupuje k predmetnej zmluvnej kategórii komunitárna predloha zákona č. 129/2010 Z. z. - Smernica Európskeho parlamentu a Rady č. 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS (ďalej len „Smernica 2008/48/ES“) - ide najmä o jej ustanovenia článku 19

ods. 3 až 5 a bod II. prílohy I, uvedený identicky ako vo vnútroštátnom zákone slovami: „Dodatočné predpoklady na výpočet ročnej percentuálnej miery nákladov sú takéto:“. Práve toto je teda význam, ktorá zákonná regulácia spája so slovným spojením „predpoklady použité na výpočet RPMN“, a ktorý by mal zhodný „naprieč“ celým textom zákona. O. i. ide o jednu zo základných požiadaviek legislatívnych pravidiel tvorby zákonov - napr. podľa čl. 6 ods. 2 Legislatívnych pravidiel vlády Slovenskej republiky: „Zákon musí byť terminologicky správny, presný, jednotný a všeobecne zrozumiteľný.“; a podľa hneď nadväzujúceho čl. 6 ods. 3: „Na označenie rovnakých právnych inštitútov sa používajú rovnaké právne pojmy v rovnakom význame..... Rovnako je neprípustné, aby zákon inak vymedzil význam rovnakého právneho pojmu len pre jeho časť“. Aj so zreteľom na doktrínu racionálneho zákonodarcu je preto neprípustné presadzovať, že hoci pojem „predpokladov na výpočet RPMN“ má jednoznačný a ustálený význam vo vyššie vypočítaných ustanoveniach zákona č. 129/2010 Z. z., „zrazu“ by s ním mal byť spojený úplne iný význam v rámci ustanovenia § 9 ods. 2 písm. j) zákona č. 129/2010 Z. z.

11. Žalovaná namietala spôsob, akým napadnutý rozsudok vzhliadol ďalšie dôvody pre uplatnenie sankcie bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru v údajnom neuvedení doby trvania zmluvy, ako aj v údajnom porušení povinnosti posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľky splácať spotrebiteľský úver. Žiaden z týchto dôvodov nebol totiž obsahom podanej žaloby a ani neskôr nebol procesne relevantným spôsobom vnesený do sporu. Žalobkyňa prvýkrát uplatnila príslušné skutočnosti v podaní zo dňa 24. 06. 2021. Súd prvej inštancie rozhodol o návrhu žalobkyne uznesením zo dňa 08. 04. 2022, ktorým pripustil rozšírenie žaloby. Procesným pochybením súdu bolo už to, že sa v uznesení zo dňa 08. 04. 2022 nijako nevyrovnal s námietkami proti návrhu žalobkyne a jednoducho uzavrel, že zákonné podmienky pre pripustenie zmeny žaloby boli splnené. Predovšetkým však uznesením zo dňa 08. 04. 2022 bolo rozhodnuté výlučne o pripustení zmeny žalobného petitu, nie však už o doplnení rozhodujúcich skutočností oproti pôvodnému obsahu žaloby. Dodatočne zmenené alebo doplnené rozhodujúce skutočnosti sa teda podieľajú na záväznom formovaní skutkového základu sporu výlučne za predpokladu, že boli „odobrené“ rozhodnutím súdu o pripustení zmeny žaloby. V tomto ohľade je rozhodujúce, že zmena žaloby podľa § 140 ods. 2 Civilného sporového poriadku je odlišná od zmeny žaloby podľa § 140 ods. 1 Civilného sporového poriadku. Obsahom podania žalobkyne zo dňa 24. 06. 2021 bol nielen návrh na zmenu žaloby podľa § 140 ods. 1 Civilného sporového poriadku - doplnenie žalobného návrhu na určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru - ale aj návrh na zmenu žaloby podľa § 140 ods. 2 Civilného sporového poriadku - doplnenie dvoch nových skutkových dôvodov predmetnej sankcie (tvrdené neuvedenie doby trvania zmluvy a tvrdené porušenie našej povinnosti posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľky splácať spotrebiteľský úver). O tomto druhom návrhu súd prvej inštancie nikdy nerozhodol. Chýba teda základný procesný predpoklad, aby sa doplnená rozhodujúca skutočnosť stala skutkovým základom sporu, ktorým je právoplatné rozhodnutie súdu o pripustení takejto zmeny žaloby. Súd prvej inštancie teda napadnutým rozsudkom vyhovel žalobe aj z dôvodov, ktoré neboli uplatnené v žalobe ani neskôr sa procesnej korektným spôsobom nestali predmetom sporu.

12. Vo vzťahu k výroku o určení neprijateľnosti zmluvnej podmienky o zmluvnej pokute za omeškanie žalovaná namietala, že súd sa vôbec nezapodieval otázkou, či je určenie neprijateľnosti vôbec užitočné pre žalobkyňu a či toto určenie môže plniť hlavnú, preventívnu funkciu určovacieho rozsudku. Tu nejde o podmienku naliehavého právneho záujmu ako jeden zo znakov procesno-právnej normy v ustanovení § 137 písm. c) Civilného sporového poriadku, ale o širšiu otázku, či má žalobkyňa vôbec nejaký (akýkoľvek) právny záujem na požadovanom určení, ktorý je podmienkou každej žaloby (pričom v prípade žalôb o plnenie alebo o usporiadanie práv a povinností, ako vyplýva z osobitného predpisu, je inherentne daný). Žalobkyňa neprodukovala vonkoncom žiadne tvrdenie, ako sa napadnuté zmluvné podmienky negatívne prejavujú do jej právneho postavenia, resp. ako by sa prípadný kladný určovací výrok pozitívne premietol do jej právnej sféry. Žiadne zisťovanie v danom ohľade nevykonal ani súd prvej inštancie. Nevenoval žiadnu pozornosť napr. faktu, že žalobkyňa neuplatnila žiaden reštitučný alebo satisfakčný nárok, ktorý by mal rezultovať z použitia zmluvných podmienok (v ostrom kontraste k nároku na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia, ktorý vzniesla popri návrhu na určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti spotrebiteľského úveru). Prieči sa aj bežnej ľudskej skúsenosti, aby sa niekto úprimne cítil dotknutý na svojich právach „nevyváženou“ zmluvnou podmienkou, a pritom nepožadoval žiadnu nápravu ujmy, ktorá mala prípadne vzniknúť z jej uplatňovania. Samotná okolnosť, že žalobkyňa nepredniesla žiadne tvrdenie na splnenie esenciálnej podmienky praktickej potrebnosti určovacieho návrhu, bola teda plne postačujúca pre jeho zamietnutie. Podporne žalovaná namietala aj proti argumentu napadnutého rozsudku, že procesná prípustnosť žalobného návrhu na určenie

neprijateľnosti zmluvnej podmienky má byť založená ustanovením § 298 Civilného sporového poriadku. Odporuje jednak výslovnému - a jednoznačnému - zneniu § 137 písm. d) Civilného sporového poriadku, ktoré vyžaduje existenciu „osobitného predpisu“, čo Civilný sporový poriadok nie je. Ustanovenie § 298 navyše zreteľne sleduje úplne iný cieľ, ktorým je implementácia záväzku Slovenskej republiky z úniovej regulácie ochrany spotrebiteľa, a to založenie právomoci súdu zhodnotiť neprijateľné zmluvné podmienky z úradnej povinnosti (inými slovami, zavedenie § 298 bolo v tzv. spotrebiteľských sporoch nevyhnutné na prelomenie dispozičného princípu a požiadavky ne ultra petitem, ktoré by bránili ex offio súdnej kontrole). Ide teda o oprávnenie súdu, nie spotrebiteľa.

13. Súd prvej inštancie úplne rezignoval na riadnu aplikáciu relevantných (aplikovateľných) hmotnoprávných noriem, ktoré boli nahradené jeho svojvoľnými úvahami a kritériami, ktoré nemajú žiadnu zákonnú oporu. Z odôvodnenia napr. nie je zrejmé, ako bola zmluvná úprava konfrontovaná s právnym postavením, ktoré by spotrebiteľke vyplývalo zo všeobecne záväzných právnych predpisov, a v komparácii s ktorým by jej zmluvná pozícia mala byť zásadne nevýhodnejšia. Súd prvej inštancie takisto úplne rezignoval na zapojenie obligatórnych kritérií zavedených ustanovením článku 4 ods. 1 Smernice 93/13: „Bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia článku 7, nekalosť zmluvných podmienok sa hodnotí so zreteľom na povahu tovaru alebo služieb, na ktoré bola zmluva uzatvorená a na všetky okolnosti súvisiace s uzatvorením zmluvy, v dobe uzatvorenia zmluvy a na všetky ostatné podmienky zmluvy alebo na inú zmluvu, od ktorej závisí.“ Nemožno zistiť, ako bola vytknutá zmluvná podmienka posudzovaná v kontexte povahy finančnej služby, ktorá bola predmetom uzavretej zmluvy, a už vôbec nie aké bolo ich pôsobenie v rámci celého obsahu záväzkového vzťahu; súd sa vôbec neunúval skúmať ostatné ustanovenia zmluvy a jej príloh, a teda ako zmluvná podmienka obstoje v komplexe všetkých práv a povinností zmluvných strán. Úplne ignorované bolo jej preventívne a sankčné pôsobenie, ktoré je z povahy spojené s protiprávnym správaním dlžníka (inými slovami, ak dlžník riadne a včas plní svoje povinnosti, príslušná zmluvná podmienka sa voči nemu nemôže nikdy aktivizovať). Súd bral zreteľ iba na záujmy protiprávne konajúceho subjektu, ale nie už na oprávnené záujmy veriteľa, najmä na jeho legitímny záujem na riadnom splácaní úverovej pohľadávky. Kľúčovým aspektom úniovej legislatívy i judikatúry pritom je, že je vylúčené vysloviť záver o neprijateľnosti zmluvnej podmienky len na podklade jej izolovaného hodnotenia bez zreteľa na celý obsah zmluvy; pri takomto neprípustne zjednodušujúcom prístupe by za neprijateľnú mohla byť označená napr. klauzula o povinnosti zaplatiť kúpnu cenu za tovar zo spotrebiteľskej kúpnej zmluvy, pretože „sama osebe“ predstavuje finančný záväzok na strane spotrebiteľa. Takisto sa z odôvodnenia napadnutého rozsudku nemožno dozvedieť, prečo by sme na ktorékolvek z napadnutých dojednaní nemohli pomýšľať pri individuálnej negociácii so spotrebiteľkou, keďže ide o zabezpečenie nie akejsi vedľajšej, nepodstatnej povinnosti z úverového vzťahu, ale povinnosti azda najhlavnejšej - riadne a včas platiť dohodnuté splátky úveru. Relevantné právne normy - najmä v ustanoveniach § 53 ods. 1 a 10 Občianskeho zákonníka a čl. 4 ods. 1 Smernice 93/13 vôbec neboli aplikované resp. neboli aplikované ústavné konformným spôsobom, t. j. nie svojvoľne a arbitrárne.

14. Prvoinštančný súd prekročil akékoľvek mysliteľné limity právomoci súdu pri prieskume zmluvnej podmienky, ktorá mu neumožňuje bez výslovnej zákonnej opory jednoducho „zakázať“ určitý typ dohody zmluvných strán ako výraz ich kategorickej zmluvnej autonómie. Žalovaná poukázala najmä na ustanovenie § 5a ods. 1 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov, ktoré presne enumeruje neprípustné typy dohôd a právnych inštrumentov na zabezpečenie uspokojenia pohľadávky alebo splnenia záväzku zo spotrebiteľskej zmluvy (zmenka a šek generálne, dohoda o zrážkach zo mzdy za presne stanovených podmienok). Zreteľne totiž potvrdzuje, že akékoľvek pravidlo tohto typu bezpodmienečne vyžaduje explicitnú normatívnu reguláciu, a naopak, nemôže byť „zavedené“ súdnym rozhodnutím v individuálnom spotrebiteľskom spore, ktoré je vo všetkých aspektoch prejavom neprípustnej sudcovskej tvorby práva. Napokon napadnutý výrok nemôže obstať ani z dôvodu, že nebolo zistené porušenie osobitných zákonných povinností, ktorých hlavným cieľom je práve ochrana spotrebiteľa pred neprimeranými sankciami za omeškanie. Navrhla napadnutý rozsudok zmeniť tak, že súd žalobu zamietne a zaviazže žalobkyňu na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

15. K odvolaniu žalovanej sa vyjadřila žalobkyňa. Uviedla, že úverová zmluva musí obsahovať predpísané náležitosti, ku ktorým patria aj doba trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a všetky predpoklady použité na výpočet RPMN, a to tak podľa Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES, ako aj podľa zák. č. 129/2010 Z. z. Zmluva preto musí obsahovať aj pojem Doba trvania

zmluvy a aj pojem Predpoklady použité na výpočet RPMN. Podľa Smernice, dobu trvania zmluvy má obsahovať už informácia o reklame, ale dobu trvania zmluvy už musí obsahovať informácia pred uzavretím Zmluvy a samozrejme samotná Zmluva. O obligatórnych náležitostiach zmluvy to platí o to viac, že sa týkajú hlavných vlastností konkrétnej zmluvy o úvere a niektoré z nich sú natoľko dôležité, že ich absencia má za následok až bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru. Ak Smernica určuje, ktoré informácie musí Zmluva obsahovať, tak nemožno tvrdiť, že požiadavky Smernice sú splnené, ak Zmluva obsahuje jednu skupinu predpísaných náležitostí, z údajov ktorých je možné odvodiť aj obsah ďalšej predpísanej náležitosti, ale v Zmluve explicitne neuvedenej, a že by to malo spĺňať požiadavku smernice, že Zmluva obsahuje aj túto explicitne neuvedenú náležitosť Zmluvy. Pomenovanie obligatórnej náležitosti, ako legálne definovaný pojem obsiahnutý v Smernici a v Zákone je pre veriteľa záväzný až obsah, ktorým tento záväzný pojem veriteľ v Zmluve opíše je jeho vecou a to buď správnym, alebo nesprávnym uvedením tohto obsahu. Zásada transparentnosti a informovanosti spotrebiteľa, spolu s povinnosťou náležitej odbornej starostlivosti veriteľa, patria medzi základné požiadavky spotrebiteľského práva. V súdnej veci predmetná Zmluva uvedené požiadavky nespĺňa. K zisteniu doby trvania zmluvy nemá dospieť spotrebiteľ výkladom Zmluvy, ale v Zmluve má byť explicitne uvedená informáciou, že je to doba trvania zmluvy. Doba trvania zmluvy musí byť spotrebiteľovi známa najneskôr v čase, keď vstupuje do zmluvného vzťahu, tak aby bol spotrebiteľ zrozumiteľne a jednoznačne informovaný o predpísaných náležitostiach, týkajúcich sa zmluvného vzťahu, už v čase jeho vzniku. Uvedené platí aj ohľadne predpokladov použitých na výpočet RPMN.

16. Žalovaná sa mylne domnieva, že určenie NZP je neprípustné pre rozpor s ustanoveniami Civilného sporového poriadku. Predmetná žaloba predstavuje efektívny procesný prostriedok pre spotrebiteľa, aby bola zabezpečená ochrana ohrozených a porušených práv v dôsledku nedodržania povinnosti žalovanej ako dodávateľa nepoužívať neprijateľné zmluvné podmienky vo formulárových zmluvách, ako aj nekalých obchodných praktík pri ich uzatváraní. Žalovaná v podstate vykladá ustanovenie § 137 CSP tak, ako keby tento uzákoňoval taxatívny výpočet možných žalôb, brániac spotrebiteľovi podať žalobu o určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru alebo neprijateľnosti zmluvných podmienok. Pritom CSP ponechal exemplatívny výpočet druhu možných žalôb, teda prípustné sú aj iné žaloby, ako sú vymenované v § 137 CSP. S poukazom na čl. 3 ods. 2 CSP nie je možné nebrať na vedomie význam slova „najmä“ v § 137 CSP. Zákonodarca dokonca počíta, okrem iných alternatív, aj s alternatívou len určovacieho výroku už priamo v CSP v ust. § 298 CSP. Dostatočnú legitimitu na podanie určovacej žaloby na určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky, ale aj iné určovacie žaloby s cieľom ochrany spotrebiteľa poskytuje už citované ust. § 3 ods. 3 a ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, ale aj § 53a ods. 1 OZ. Vo vzťahu k zmluvnej pokute, tak ťažisková argumentácia o neprijateľnosti tejto zmluvnej podmienky vyplývala z generálneho ustanovenia § 53 ods. 1 OZ. Zmluvná pokuta predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku aj podľa § 53 ods. 4 písm. k) Občianskeho zákonníka, pretože požaduje od spotrebiteľa, ktorý nespĺnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nespĺnením jeho záväzku. V konkrétnom prípade ide o zmluvnú pokutu za akékoľvek každé omeškanie, t.j. aj 1 cent, pričom nie je ani časovo obmedzená, v akých periódach ju môže dodávateľ vyrubiť. Zmluvné ustanovenie nepočíta ani so žiadnymi prípadnými objektívnymi dôvodmi na strane spotrebiteľa, resp. s dôvodmi ktoré spotrebiteľ nezavinil. Limitovaná nie je ani vo výške súčtu všetkých nesplatených splátok po odpočítaní zostatku istiny. Takto formulovaná zmluvná pokuta je neobmedzená a môže byť účtovaná žalovanou jednostranne, podľa vlastnej úvahy. Pokiaľ žalovaná poukazuje na § 53b ods. 1 OZ, tak dané ustanovenie vôbec nie je jediným a primárnym ustanovením, podľa ktorého sa má posudzovať neprijateľnosť zmluvnej podmienky. Základné parametre sú stanovené v generálnom ustanovení § 53 ods. 1 OZ. Režim § 53b ods. 1 OZ nevylučuje posúdenie neprijateľnosti zmluvných podmienok podľa § 53 ods. 1 OZ alebo § 53 ods. 4 OZ, ktoré sa uplatnia prednostne, keďže do testu administratívneho stropu podľa § 53b ods. 1 OZ môžu vstúpiť iba tie zmluvné podmienky upravujúce sankcie lege artis, a nie tie, ktoré sú už ex lege neplatné, ako je to v tomto posudzovanom prípade. Súdna kontrola štandardných formulárových zmlúv je postavená na absolútnej neplatnosti neprijateľných klauzúl. Podstatné a rozhodujúce je, že napadnutá zmluvná podmienka v spotrebiteľskej zmluve je objektívne spôsobilá poškodiť spotrebiteľa. Navrhla rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

17. K vyjadreniu žalobkyne sa vyjadril žalovaný. Vo vzťahu k argumentácii napadnutého rozsudku, v ktorom súd prvej inštancie vyvodil sankciu bezúročnosti a bez poplatkovosti spotrebiteľského úveru, z údajnej absencie zmluvnej náležitosti o predpokladoch použitých na výpočet RPMN, pokračuje žalobkyňa v trende zahmlievania rozhodujúcich skutočností. Podľa názoru žalovaného žalobkyňa nie je schopná konkretizovať, ktorý konkrétny predpoklad nebol v zmluve uvedený, hoci podľa jej názoru

uvedený byť mal. V žalobe nemalo byť vôbec uvedené, ktorý predpoklad má chýbať v uzavretej zmluve o splátkovom úvere zo dňa 10.02.2015. Jediné čo v danej súvislosti žalobkyňa produkovala bola situácia odôvodnenia rozhodnutia Krajského súdu v Prešove sp.zn. XXX/X/XXXX zo dňa 06.04.2017. Zároveň žalovaný uviedol, že ich odvolacia námietka smerovala proti ešte elementárnejšiemu súdu prvej inštancie, ktorý v napadnutom rozsudku vyjadril arbitrárne stanovisko, že zmluva vôbec neobsahovala náležitosti predpokladov pre výpočet RPMN. Toto zistenie má byť v kategorickom rozpore s obsahom samotnej zmluvy, ktorá hneď v úvodnom ustanovení obsahuje okrem iného položku „Predpoklady použité na výpočet RPMN“. Tento aspekt odvolacej argumentácie žalovaného nedokázala žalobkyňa nijako spochybniť ani vyvrátiť, keďže obsah uzavretej zmluvy nepripúšťa v danom ohľade žiadnu pochybnosť. Žalobkyňa napokon zopakovala poukaz na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie zo dňa 20.09.2018 vo veci C – 448/17 – EOSKSI Slovensko, opäť však účelovo prehľadajúc, že tento v skutočnosti nepotvrďuje, ale naopak vylučuje opodstatnenosť slušného žalobného dôvodu. Podľa názoru žalovaného nie je podanie žalobkyne vôbec reakciou ani polemikou s odvolacou námietkou žalovaného. Žalovaný znova pripomenul, že podstata odvolacej námietky spočívala v kritike napadnutého rozsudku, že sa súd prvej inštancie týmito dôvodmi zapodieval bez toho, aby boli relevantne a v súlade s požiadavkami zákona, teda CSP vnesené do konania. Neboli totiž vôbec obsiahnuté v podanej žalobe, hoci žalobkyni ani jej kvalifikovanému právnenému zástupcovi nič nebránilo, aby už v žalobe vzniesli požiadavku na vykonanie ich súdneho prieskumu. V tejto súvislosti poukázal žalovaný na článok 7 ods. 1 základných princípov CSP. Určite podľa názoru žalovaného nestačilo, aby žalobkyňa jednoducho predniesla nové dôvody v priebehu konania. Išlo totiž o nové skutočnosti na posúdenie ktorých bolo potrebné zapojenie iných ust. zákona č. 129/2010 Z.z., než aké dopadli na pôvodne uplatnené žalobné dôvody. Vyjadrenie žalobkyne k odvolacím námietkam o absencii tvrdení týkajúcich sa právneho záujmu na určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky nemožno označiť inak ako dezinterpretáciu až prekrúcanie ich skutočného zmyslu. Obrana žalovaného bola v danom ohľade primárne procesná. Nejde o otázku, či žalobkyňa v skutočnosti mala akýkoľvek právny záujem, ale či na splnenie tejto podmienky v žalobe vôbec čokoľvek tvrdila. Samotná absencia zodpovedajúcich žalobných tvrdení mala byť teda dôvodom na odmietnutie, teda respektíve zamietnutie žaloby v dotknutej časti. Žalobkyňa sa vyhlá reakcii na ďalšiu zásadnú odvolaciu námietku, a to že súd prvej inštancie dospel k zisteniu údajne neprijateľnosti zmluvných podmienok bez toho, aby boli akokoľvek aplikované testy neprijateľnosti, sformulované bezpodmienečne záväznými rozsudkami Súdneho dvora Európskej únie pri interpretácii relevantného únijskeho práva. V tejto súvislosti poukázal žalovaný na § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, i článok 3 ods. 1 Smernice Rady č. 93/13/EHS zo dňa 05.04.1993. Na zistenie boli pritom úniou judikatúrou opakovane označené a citované v podaniach žalovaného skonštruované dôkladné testy z ktorých však súd prvej inštancie žiaden nevykonal. Súdom bol prinajmenej povinný náležite komunikovať sporovým stranám akými inými testami bude poverovať príslušné zmluvné podmienky, aké kritériá a parametre bude pritom považovať za významné, a následne im umožniť, aby sa k podmienkam takéhoto prieskumu aj vyjadrili. Žalovaný výslovne vyzýva odvolací súd, že ak mieni potvrdiť výrok napadnutého rozsudku o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky o zmluvnej pokute, aby nealibisticky a nevyhýbavo sformuloval jednoznačne pravidlo aká je prípustná výška sankcie za omeškanie spotrebiteľ za zaplatenie splátky úveru (napríklad určitá paušálna suma v eurách, alebo určitý percentuálny podiel z určitého jasne definovaného základu). Preto žalovaný len opätovne navrhol zmeniť rozsudok žalobu zamietnuť a zaviazat žalobkyňu na náhradu trov prvoinštančného i odvolacieho konania v rozsahu 100% vo vzťahu k žalovanému. Žalovaný zároveň deklaroval, že toto podanie zaslal elektronicky právnenému zástupcovi žalobkyne (čl. 285 spisu).

18. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenými subjektmi (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli Krajského súdu v Prešove a na jeho webovej stránke a stranám sporu prostredníctvom ich právnych zástupcov dňa 09.04.2024 a dospel k záveru, že odvolanie žalovanej je čiastočne dôvodné, a čiastočne čo do výroku III. dôvodné nie je.

19. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov žalovanej v kontexte s namietaným nesprávnym skutkovým zistením a nesprávnym právnym posúdením veci, teda to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia

nemusi byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (viď rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II.ÚS 78/05).

20. K námietke porušenia práva na spravodlivý proces odvolací súd poznamenáva, že nezávislosť rozhodovania súdov sa musí uskutočňovať v ústavnom a v zákonnom procesnoprávnom a hmotnoprávnom rámci. Procesnoprávny rámec predstavujú predovšetkým princípy riadneho a spravodlivého procesu, ako vyplývajú z čl. 46 ods. 1 a násl. Ústavy SR a z čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Jedným z týchto princíпов, predstavujúcim súčasť práva na spravodlivý proces a vylučujúcim ľubovoľnú pri rozhodovaní, je aj povinnosť súdu svoje rozhodnutie odôvodniť, a to spôsobom zakotveným v ust. § 220 ods. 2 CSP, ktoré stanovuje základné obsahové náležitosti a kvalitatívne požiadavky na odôvodnenie rozsudku a jeho záväznú logickú štruktúru.

21. K námietke nesprávne zisteného skutkového stavu odvolací súd poznamenáva, že v konaní pred súdom prvej inštancie bolo v dostatočnom rozsahu vykonané dokazovanie nevyhnutné pre posúdenie predmetnej sporovej veci. Z uvedeného vychádzal aj odvolací súd v zmysle ust. § 383 CSP. Odvolací súd na tomto mieste zdôrazňuje, že dokazovanie je procesný postup, ktorý je založený na vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov súdom a ich následnom zhodnotení. Význam dokazovania teda spočíva v získavaní dôležitých poznatkov na základe ktorých súd stanoví skutkový stav v prejednávanej veci a z ktorého potom vychádza a na ktorý následne aplikuje aj konkrétnu právnu normu, resp. právne normy, teda rozhoduje. Zistenie skutkového stavu, ktorý objektívne zodpovedá stavu veci je jednou z najdôležitejších činností v rámci sporového konania, pretože je základným predpokladom vôbec pre rozhodnutie súdu. Dôkazmi overený skutkový stav je významný však aj z hľadiska posúdenia správnosti tvrdení strán sporu a unesenia dôkazného bremena, ktoré je predpokladom ich úspešnosti, a to obzvlášť v sporovom konaní (pozri rozsudok NS SR sp. zn. 4Cdo/256/2012). Odvolací súd tiež zdôrazňuje aj to, že súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom strany sporu a procesný postoj strany sporu zásadne nemôže bez ďalšieho dokazovania implikovať povinnosť súdu akceptovať návrhy, procesné úkony a obsah opravných prostriedkov a rozhodovať podľa nich. Súdy sú povinné na všetky uvedené procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu civilného procesu, v ktorom strana sporu uplatňuje svoj nárok alebo sa bráni proti jeho uplatneniu, a to v každom štádiu civilného procesu.

22. K námietke o nesprávnom právnom posúdení vecí odvolací súd poznamenáva, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O omyl ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (pozri napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 7 Cdo 7/2010).

23. Za inú vadu konania v zmysle ustanovenia § 365 ods. 1 písm. d) CSP sa považuje procesná vada, ktorá nie je subsumovateľná pod ostatné odvolacie dôvody, pokiaľ mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (napr. nesprávne realizovanie manudukačnej povinnosti súdu, vykonanie nezákonne získaného dôkazu, porušenie povinnosti viazanosti súdu iným rozhodnutím), pričom jej dôsledkom je vecná nesprávnosť, nie zmätočnosť súdneho rozhodnutia.

24. V zhode so súdom prvej inštancie, ani odvolací súd v predmetnej veci nemal pochybnosti o tom, že predmetný vzťah medzi žalobkyňou a žalovanou je vzťahom spotrebiteľským, pretože uzatvorená zmluva je štandardnou formulárovou spotrebiteľskou zmluvou, kde žalovaná vystupovala v postavení dodávateľa, pretože pri uzatváraní spotrebiteľskej zmluvy konala v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti a žalobkyňa je spotrebiteľom, keďže pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekonala v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Odvolací súd na tomto mieste ešte zdôrazňuje, že základnou črtou spotrebiteľských zmlúv je to, že tieto sú pre spotrebiteľa vopred pripravené a nie je vytvorený priestor na dojednávanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny, pričom aj predmetná zmluva túto charakteristiku spĺňa. Z tohto dôvodu súd prvej inštancie správne na posúdenie právneho vzťahu aplikoval ustanovenia na ochranu spotrebiteľa. Je pritom zrejmé,

že obsah zmluvy si žalobkyňa ako spotrebiteľ osobitne nevyjedнала a nemala ani možnosť podstatným spôsobom ovplyvniť jej obsah.

25. Podľa § 298 ods. 1, 2 CSP súd môže v rozsudku, ktorý sa týka spotrebiteľského sporu, aj bez návrhu vysloviť, že určitá zmluvná podmienka používaná dodávateľom v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou je neprijateľná; v takom prípade súd uvedie vo výroku rozsudku znenie tejto zmluvnej podmienky, ako bolo dohodnuté v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou. Ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takej zmluvnej podmienky, nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takej zmluvnej podmienky alebo mu na základe takej zmluvnej podmienky uložil povinnosť vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadostučinenie, súd aj bez návrhu výslovne uvedie vo výroku rozsudku znenie tejto zmluvnej podmienky, ako bolo dohodnuté v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou.

26. Podľa § 53 ods. 4 písm. k) Občianskeho zákonníka za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré požadujú od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nesplnením jeho záväzku.

27. Podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

28. Odvolací súd konštatuje, že žaloby upravené v ust. § 137 písm. c) a d) CSP nevylučujú žalobný návrh o neprijateľnosti zmluvnej podmienky v individuálnom spotrebiteľskom vzťahu v zmysle ust. § 298 CSP.

29. K naliehavému právnomu záujmu žalobcu na určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok odvolací súd konštatuje, že: „žaloba, ktorou sa žalobca (majúci v právnom vzťahu, ktorého sa vec týka, postavenie spotrebiteľa) domáha vyslovenia (určenia) neprijateľnosti zmluvných podmienok, resp. vyslovenia (určenia) ich neplatnosti z dôvodu neprijateľnosti, nie je určovacou žalobou v zmysle § 137 ods. 1 písm. c) C. s. p. Ide o osobitný druh žaloby patriacej spotrebiteľovi s cieľom domáhať sa proti porušiteľovi ochrany svojho práva pred neprijateľnými podmienkami na súde, ktorá má podklad v osobitných predpisoch (§ 53 ods. 1, ods. 4 a 5 a § 53a Občianskeho zákonníka, § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z.). V prípade takejto žaloby nie je preto potrebné tvrdiť a preukazovať naliehavý právny záujem“ (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 28. marca 2019, sp. zn. 6 Cdo 27/2018).

30. Aj zo znenia ust. § 298 CSP vyplýva, že súd môže v rozsudku v spotrebiteľskom spore aj bez návrhu určiť, že zmluvná podmienka používaná dodávateľom v spotrebiteľskej zmluve je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Uvedené zákonné ustanovenie teda umožňuje, aby sa spotrebiteľ aj v individuálnom spotrebiteľskom spore domáhal určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky bez súčasne uplatneného nároku na plnenie z neprijateľného zmluvného dojednania.

31. Okrem iného zo samotného zák. ust. § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka vyplýva právny záujem žalobcu ako spotrebiteľa na určenie neplatnosti neprijateľnej zmluvnej podmienky ktorá spôsobuje nerovnováhu v postavení účastníkov tohto konania a predmetnej spotrebiteľskej zmluvy.

32. Platí, že členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok (čl. 6 bod 1 Smernice rady 93/13/EHS z 5.4.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách).

33. Spotrebiteľ má právo, aby jeho právne postavenie nebolo spochybňované existenciou neprijateľnej zmluvnej podmienky a v tomto slova zmysle nie je rozhodné, či dochádza aj k uplatneniu práv na plnenie vyplývajúcich z takejto neprijateľnej podmienky, ako ani to, kedy sa spotrebiteľ domáha určenej zmluvnej podmienky za neprijateľnú.

34. Súdny dvor EÚ v rozhodnutí sp. zn. C-473/00 potvrdil, že uplynutie času v žiadnom prípade nemôže byť skutočnosťou, ktorá by mala znížiť alebo znemožniť ochranu práv spotrebiteľa pred nekalmými obchodnými podmienkami podľa čl. 3 ods. 1 Smernice rady 93/13/EHS.

35. Žalobca v postavení spotrebiteľa má zákonné právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách aj v zmysle ust. § 3 ods. 3 zák. č. 250/2007 Z. z., z čoho taktiež naliehavý právny záujem na požadovanom určení vyplýva. V poznámke k tomuto ustanoveniu je daný odkaz na ust. § 52 - § 54 OZ. Jedným z prostriedkov súdnej ochrany je i žaloba na určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky. Ust. § 3 ods. 5 veta prvá zákona č. 250/2007 Z. z. priamo umožňuje spotrebiteľovi proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa domáhať sa ochrany svojho práva proti porušiteľovi na súde. S určením určitej zmluvnej podmienky za neprijateľnú je spojený významný právny následok spočívajúci v tom, že dodávateľ je povinný zdržať sa používania takejto podmienky alebo podmienky s rovnakým významom v zmluvách so všetkými spotrebiteľmi, čo vyplýva z ust. § 53a Občianskeho zákonníka. Zákon č. 250/2007 Z. z., ako aj Občiansky zákonník umožňujú spotrebiteľovi aj formou žaloby na určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky domáhať sa ochrany svojich práv v súdnom konaní bez potreby preukazovania naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, nakoľko tento vyplýval z uvedených právnych predpisov.

36. Odvolací súd uvádza, že pri posudzovaní zmluvnej pokuty ako neprijateľnej podmienky vychádzal súd prvej inštancie z posúdenia dojednanej zmluvnej pokuty, či táto spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Nespochybňoval význam zmluvnej pokuty. Pokiaľ však ide o spotrebiteľský vzťah, musí ísť o takú zmluvnú pokutu, ktorá obstoí v rámci súdnej kontroly neprijateľných podmienok so zreteľom na povahu, obsah a osobitosti právneho úkonu, ako i na vzájomné práva a povinnosti účastníkov spotrebiteľskej zmluvy, ktoré by mali byť vyvážené.

37. Odvolací súd nepospochybňuje, že zmluvná pokuta v prvom rade plní prevenčnú funkciu tým, že hrozba majetkovej sankcie motivuje dlžníka, aby včas a riadne splnil zmluvnú povinnosť a ďalej plní reparačnú funkciu, lebo jej zmyslom je tiež reparaovať na strane veriteľa ujmu, ktorá mu vznikla v dôsledku porušenia povinnosti zo strany dlžníka a taktiež predstavuje sankciu pre toho, kto porušil povinnosť. Uvedené však neznamená, že výška zmluvnej pokuty môže byť dohodnutá ľubovoľne, ale zvlášť v prípade spotrebiteľskej zmluvy.

38. Žalovaná právo na zmluvnú pokutu odvíja od ustanovenia § 544 a nasl. Občianskeho zákonníka a od spotrebiteľskej zmluvy (zmluvy o splátkovom úvere), ktorá ako typová zmluva je uzatváraná vo viacerých prípadoch a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy, a teda aj dojednanie o zmluvnej pokute nemôže ovplyvniť. V žiadnom prípade nemožno tvrdiť, že sa jedná o individuálne dojednané zmluvné ustanovenie (§ 53 ods. 2 OZ). Žalovaná ako dodávateľ zmluvnú pokutu so žalobkyňou ako spotrebiteľom osobitne nevyjednávala, pretože zmluvná pokuta je dojednaná za rovnakých podmienok vo všetkých zmluvách. Zmluvná pokuta, ktorá nebola individuálne dojednaná, lebo sa jedná o štandardnú typovú zmluvu, a ktorá spôsobuje hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, je v rozpore s ochranou práv spotrebiteľa, ako aj v rozpore s Chartou základných práv Európskej únie (článok 98), podľa ktorého je v záujme naplnenia jedného zo základných práv Európskej únie politiky štátov zabezpečiť vysoký stupeň ochrany spotrebiteľa, a preto je potrebné využiť všetky efektívne prostriedky ochrany spotrebiteľa, aby sa zvyšovala dôvera spotrebiteľov v trh, aby neprimerané postupy spotrebiteľov na trhu nezaťažovali. Žalovaná ako osoba podnikajúca na trhu s úvermi má odbornú prevahu nad spotrebiteľmi, ktorým svoje služby poskytuje, a preto možno od neho očakávať, že vo vzťahu k spotrebiteľom sa bude správať s náležitou odbornou starostlivosťou.

39. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že uvedená zmluvná podmienka predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku, ktorá je neplatnou, keď spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, keď veriteľ si podľa nej môže duplicitne, popri zákonom úroku z omeškania, ktorý predpokladajú priamo právne predpisy ako sankciu pre dlžníka pre prípad omeškania, uplatňovať sumu 25,- eur pri každom jednotlivom omeškaní žalobcu s úhradou splátky. Odvolací súd to považuje za neprimeranú sankciu, aj s poukazom na skutočnosť, že uvedenú sumu by si veriteľ mohol uplatňovať bez ohľadu na dĺžku omeškania, a teda aj pri omeškaní v trvaní napr. jedného dňa by okrem omeškanej splátky žalobca musel uhradiť sumu 25,- eur navyše ako zmluvnú pokutu. Pri oneskorenej úhrade peňažného plnenia nemôže ostať bez povšimnutia výška pohľadávky vzniknutej porušením záväzku. Paušálne dojednanie zmluvnej pokuty,

ktoré vôbec nezohľadňuje výšku pohľadávky vzniknutej porušením záväzku, predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku. Odvolací súd nespochybňuje právo veriteľa zabezpečiť splnenie povinnosti dlžníka aj prostredníctvom zmluvnej pokuty, avšak nie vo fakticky neobmedzenom rozsahu (za každé jedno omeškanie), bez presne stanovených pravidiel jej stropu (do výšky určenej podľa právnych predpisov je pre spotrebiteľa neurčité dojednanie).

40. Odvolací súd poukazuje na to, že dojednanie zmluvnej pokuty vôbec nezohľadňuje intenzitu a význam toho ktorého porušenia povinnosti, ani výšku dlhu spotrebiteľa vzniknutého porušením záväzku. Znenie zmluvnej podmienky umožňuje veriteľovi požadovať od dlžníka v podobe sankcií za omeškanie (t. j. okrem zmluvnej pokuty aj úroky z omeškania v zmysle § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Toto dojednanie predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku, nakoľko výrazne znevýhodňuje spotrebiteľa a dodávateľovi umožňuje pri akomkoľvek i menej významnom porušení povinnosti uplatniť si voči spotrebiteľovi zmluvnú pokutu, popri úrokoch z omeškania. Takáto paušálna zmluvná pokuta je neprijateľnou aj bez ohľadu na to, že jej maximálna výška je limitovaná v zmysle príslušných právnych predpisov (§ 3a Nar. vlády SR 87/1995 Z. z.)

41. Po zohľadnení uvedeného odvolací súd dospel k záveru zhodnému so súdom prvej inštancie, že dojednaná zmluvná pokuta ako sankcia za porušenie zmluvných povinností spotrebiteľom je neprímerane vysoká, v dôsledku čoho je neprijateľnou zmluvnou podmienkou podľa § 53 ods. 4 písm. k) Občianskeho zákonníka. Rovnaká zmluvná podmienka bola pritom vyhlásená za neprijateľnú už rozsudkom Okresného súdu Prešov, č. k. 11Csp/9/2022-129 zo dňa 6.5.2022 v spojení s opravným uznesením č. k. 11Csp/9/2022-161 zo dňa 15.6.2022 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove, sp. zn. XXXXXX/XX/XXXX zo dňa 23.2.2022.

42. Podľa § 53b ods. 1 Občianskeho zákonníka ak je predmetom spotrebiteľskej zmluvy poskytnutie peňažných prostriedkov spotrebiteľovi za odplatu, sankcie za omeškanie s plnením záväzku spotrebiteľa spolu nesmú byť vyššie, ako ustanoví vykonávací predpis.

43. Podľa § 3a ods. 1 a 2 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka, ak je predmetom spotrebiteľskej zmluvy poskytnutie peňažných prostriedkov spotrebiteľovi, sankcie za omeškanie spotrebiteľa so splácaním peňažných prostriedkov nesmú spolu prevýšiť priemernú hodnotu ročnej percentuálnej miery nákladov naposledy zverejnenú podľa osobitného predpisu pred vznikom omeškania o viac ako 10 percentuálnych bodov ročne a súčasne nesmú prevýšiť trojnásobok úrokov z omeškania podľa tohto nariadenia vlády; za rozhodujúcu sa považuje ročná percentuálna miera nákladov pre obdobný typ spotrebiteľského úveru. Za sankcie podľa odseku 1 sa považujú úroky z omeškania, zmluvné pokuty a akékoľvek iné plnenia za omeškanie spotrebiteľa so splácaním peňažných prostriedkov.

44. Zároveň režim § 53b ods. 1 OZ nevyklučuje posúdenie neprijateľnosti zmluvných podmienok podľa § 53 ods. 1 OZ alebo § 53 ods. 4 OZ, ktoré sa uplatnia prednostne, keďže do testu administratívneho stropu podľa § 53b ods. 1 OZ môžu vstúpiť iba tie zmluvné podmienky upravujúce sankcie lege artis, a nie tie, ktoré sú už ex lege neplatné, ako je to v tomto posudzovanom prípade v dôsledku neprijateľnosti.

45. Z dôvodov uvedených vyššie odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku III., ktorým súd určil, že zmluvná podmienka uvedená v Zmluve o splátkovom úvere, č. XXXXXXXXXXX, z 10.2.2015, v bode 6., časti II. Ostatné ustanovenia, je neprijateľná, podľa ustanovenia § 387 ods. 1 CSP z dôvodu vecnej správnosti potvrdil.

46. Žalobkyňa sa ďalej podanou žalobou domáhala vydania bezdôvodného obohatenia, a taktiež určenia, že spotrebiteľský úver je bezúročný a bez poplatkov. Odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie správne skúmal, či predmetná Zmluva o splátkovom úvere obsahuje zákonom požadované náležitosti. Nakoľko mal súd prvej inštancie za to, že predmetná Zmluva uzatvorená medzi stranami sporu neobsahuje náležitosti v zmysle ust. § 9 ods. 2 písm. f) a j) ZoSÚ výrokom I. napadnutého rozhodnutia určil, že spotrebiteľský úver, poskytnutý na základe Zmluvy o splátkovom úvere zo dňa 10.2.2015 je bezúročný a bez poplatkov.

47. Obligatórne náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere sú vymenované v § 9 ods. 2 ZoSÚ. Medzi nimi pod písm. f) je uvedená doba trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a termín konečnej splatnosti

spotrebiteľského úveru a pod písm. j) je uvedená ročná percentuálna miera nákladov a celková čiastka, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, vypočítané na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere; uvedú sa všetky predpoklady použité na výpočet tejto ročnej percentuálnej miere nákladov.

48. V súvislosti so sporným obligatórnym údajom o dobe trvania zmluvy odvolací súd poukazuje na uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 1Cdo/167/2021 zo dňa 27.04.2022, ktorý v obdobnej spotrebiteľskej veci konštatoval nasledovné cit.: „Otázkou výkladu ustanovenia § 9 ods. 2 písm. f/ zákona č. 129/2010 Z. z. sa zaoberal, a to v rozhodnutí z 30.11.2021, sp. zn. 2 Cdo 69/2020, pričom z právnych záverov v ňom vyslovených treba vychádzať pri odpovedi na prvú z dovolateľom nastolených otázok. V uvedenom rozhodnutí (body 15. až 27. a bod 29.), dovolací súd, eurokonformným výkladom ustanovenia § 9 ods. 2 písm. f/ zákona č. 129/2010 Z. z. v znení účinnom do 30. apríla 2018, dospel k záveru, že pokiaľ toto ustanovenie zákona č. 129/2010 Z. z. hovorí o dobe trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a termíne konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru, je potrebné ho eurokonformne vykladať tak, že sa tým neustanovuje povinnosť uviesť požadované informácie vo vzťahu ku každej náležitosti (t. j. k dobe trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a aj termínu konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru) osobitne, ale len vyjadruje požiadavku na uvedenie „doby, či dĺžky trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere“ v súlade s článkom 10 ods. 2 písm. c/ smernice o zmluvách o spotrebiteľskom úvere (Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23.4.2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady). V zmysle uvedeného, podľa dovolacieho súdu v zmluve o spotrebiteľskom úvere nemusí byť duplicitné uvedenie termínu konečnej splatnosti ako aj doby trvania spotrebiteľského úveru aj pred 1.5.2018, no len vyjadruje požiadavku na uvedenie „doby, či dĺžky trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Podľa dovolacieho súdu dobu trvania spotrebiteľského úveru je potrebné vo všeobecnosti chápať ako celkovú dobu medzi uzatvorením zmluvy a okamihom, dokedy je spotrebiteľ povinný najneskôr splatiť úver, resp. pokiaľ je tento okamih závislý na ďalších okolnostiach predpokladaný okamih konečného splatenia úveru. Ak je spotrebiteľských úver uzavretý na dobu určitú dobu trvania spotrebiteľského úveru, možno uvádzať v prípade krátkodobých spotrebiteľských úverov napríklad v týždňoch, mesiacoch, resp. nie sú vylúčené ani dni. V posudzovanom prípade, hoci len samotná v zmluve explicitne uvedená formulácia doby trvania úveru („do splatenia všetkých záväzkov Klienta podľa Zmluvy“) bola aj podľa dovolacieho súdu nejasná a nedostatočná, na splnenie požiadavky podľa § 9 ods. 2 písm. f/ zákona č. 129/2010 Z. z. v znení účinnom do 30.4.2018. No súčasne sa dovolací súd domnieva, že z celkového obsahu konkrétnych zmluvných dojednaní medzi stranami bolo možné zistiť údaj o - dobe, či dĺžke trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahovala okamih, dokedy je spotrebiteľ povinný najneskôr splatiť úver - termín konečnej splatnosti zmluvy - údaj 5/2020 (máj 2020), tento údaj zároveň odpovedal údaju - 120-tich mesačných splátok od uzavretia zmluvy o spotrebiteľskom úvere - dňa 21.4.2015, so splatnosťou prvej splátky - dňa 20.6.2015 a splatnosťou ďalších splátok vždy - 20. dňa v mesiaci. Preto podľa dovolacieho súdu, i bez explicitného uvedenia údaja o dobe trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere (napr. v konkrétnom prípade - doba trvania úveru: 120 mesiacov), je zrejmé, že zmluva o spotrebiteľskom úvere primeraným a zrozumiteľným spôsobom, neprípúšťajúcim pochybnosti aj z perspektívy tzv. priemerného spotrebiteľa, obsahovala informáciu pre spotrebiteľa o dobe (či čase) jej trvania v súlade s § 9 ods. 2 písm. f/ zákona č. 129/2010 Z. z. v znení účinnom do 30.4.2018 vo svetle eurokonformného výkladu článku 10 ods. 2 písm. c/ smernice o zmluvách o spotrebiteľskom úvere, a tak umožňovala spotrebiteľovi v čase podpisu zmluvy poznať časový rozsah záväzku.“

49. Odvolací súd konštatuje, že aj v prejednávanej veci z celkového obsahu konkrétnych zmluvných dojednaní medzi stranami bolo možné zistiť údaj o dobe, či dĺžke trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Zmluva obsahovala okamih, dokedy je spotrebiteľ povinný najneskôr splatiť úver - termín konečnej splatnosti zmluvy – 10.4.2023, tento údaj zároveň odpovedal údaju - 98-tich mesačných splátok od uzavretia zmluvy o spotrebiteľskom úvere – dňa 10.2.2015, so splatnosťou prvej splátky - dňa 10.3.2015 a splatnosťou ďalších splátok vždy – 10. dňa v mesiaci. Z uvedených dôvodov sa preto odvolací súd nestotožnil so záverom súdu prvej inštancie o absencii obligatórneho údaja o dobe trvania zmluvy podľa § 9 ods. písm. f) ZoSÚ a tým bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého úveru z tohto dôvodu.

50. Pokiaľ ide o záver súdu prvej inštancie o chýbajúcej náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. j) ZoSÚ, a to uvedenie predpokladov použitých na výpočet ročnej percentuálnej miery nákladov, odvolací súd poukazuje na Zbierku stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 7/2021, v ktorej bolo zverejnené uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. februára 2021, sp.

zn. 7Cdo/183/2020. V tomto uznesení Najvyšší súd Slovenskej republiky vyjadril právny názor cit.: „Z ustanovenia § 9 ods. 2 písm. j/ zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov v znení do 31. marca 2015 nevyplýva, že by jednou z náležitostí spotrebiteľskej úverovej zmluvy bol konkrétny matematický výpočet ročnej percentuálnej miery nákladov alebo predpoklady pre jej výpočet.“ V odôvodnení citovaného uznesenia najvyšší súd uviedol, že „Údaj o ročnej percentuálnej miere nákladov je indikátorom posúdenia výhodnosti či nevýhodnosti úveru. Pri tomto údaji preto zákonodarca požaduje súčasne uviesť všetky predpoklady použité na jeho výpočet, teda nestačí len uvedenie jeho výšky. Dovolací súd má za to, že v predmetnej úverovej zmluve sú uvedené všetky predpoklady potrebné na výpočet RPMN, ktorými sú uvedenie výšky úveru, výšky splátky, jej intervalu, počtu splátok, uvedenie výšky úrokov, nákladov na poistenie a prípadných poplatkov, ktoré údaje zo zmluvy jednoznačne vyplývajú. Dovolací súd, na rozdiel od súdov nižších inštancií, zastáva názor, že zo znenia § 9 ods. 2 písm. j/ zákona č. 129/2010 Z. z. nevyplýva povinnosť veriteľa uviesť v zmluve konkrétny matematický výpočet ročnej percentuálnej miery nákladov, pričom zákon nepožaduje ani predpoklady pre výpočet RPMN špeciálne v zmluve označovať ako predpoklady pre výpočet RPMN. Takúto požiadavku pritom nie je možné vyvodiť gramatickým (jazykovým) ani teleologickým (účelovým) výkladom daného zákonného ustanovenia. V posudzovanom prípade zákon o spotrebiteľských úveroch výslovne neukladá uviesť v zmluve i matematický výpočet výšky ročnej percentuálnej miery nákladov, ako to vyplýva z dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu. Pokiaľ by takúto požiadavku mal zákonodarca v úmysle, nič mu nebránilo uviesť ju v danej právnej norme. Zákonodarca pritom formulačne jednoznačne požaduje, aby boli v zmluve uvedené len predpoklady použité na výpočet tejto ročnej percentuálnej miery nákladov, pričom pod predpokladmi nie je možné rozumieť uvedenie vzorca výpočtu, ktorý (vzorec) je len jeden, navyše spotrebiteľovi prístupný priamo v zákone, v jeho prílohe č. 2. Pokiaľ odvolací súd považuje za predpoklad na výpočet ročnej percentuálnej miery nákladov i vzorec na jej výpočet, s týmto sa dovolací súd nestotožňuje. Z uvedených dôvodov potom záver súdov nižších inštancií, že predmetná zmluva v rozpore s § 9 ods. 2 písm. j/ zákona o spotrebiteľských úveroch neobsahuje zákonnú náležitosť, a to všetky predpoklady použité pre výpočet RPMN, čo má za následok bezúročnosť a bezpoplatkovosť predmetného úveru v zmysle § 11 ods. 1 písm. a/ zákona o spotrebiteľských úveroch, nie je správny.“ Obdobne rozhodol aj Najvyšší súd SR vo veciach sp. zn. 1Cdo/205/2021 z 23.11.2022, 9Cdo/37/2020 z 29.3.2022, 5Cdo/55/2020 zo dňa 24.2.2022, 1Cdo/42/2020 zo dňa 27.4.2022).

51. Odvolací súd konštatuje, že v Zmluve sú v bode 1. Základných podmienok uvedené všetky predpoklady potrebné na výpočet RPMN, ktorými sú uvedenie výšky úveru: 6.000,- eur, výšky mesačnej anuitnej splátky: 101,66 eura, splatnosť prvej mesačnej splátky: 10.3.2015, deň splatnosti mesačnej anuitnej splátky : 10. deň v kalendárnom mesiaci, jej mesačného intervalu, počtu splátok: 98 a výšky úrokovej sadzby : 13,40 %. Ani v tomto prípade nebol teda správny záver súdu prvej inštancie o absencii obligatórnej náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere podľa § 9 ods. 2 písm. j) ZoSÚ. Dôvod absencie predpokladov pre výpočet RPMN neobstojí vo svetle neskoršej judikatúry, kedy vyššie súdne authority dospeli k záveru, že predpoklady RPMN musia byť zo zmluvy zistiteľné. Nie je podmienkou ich uvedenie na jednom mieste a ani tento dôvod teda nie je dôvodom pre bezpoplatkovosť a bezúročnosť úveru. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo/183/2020 z 24.2.2021, sp. zn. 5Cdo/55/2020 z 24.2.2022, sp. zn. 1Cdo/42/2020 z 27.4.2020, sp. zn. 2Cdo/127/2021 z 27.4.2023.

52. Podľa ust. § 7 ods. 1 ZoSÚ v znení účinnom v čase uzatvorenia Zmluvy, veriteľ je pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo pred zmenou tejto zmluvy spočívajúcej v navýšení spotrebiteľského úveru povinný posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, pričom berie do úvahy najmä dobu, na ktorú sa poskytuje spotrebiteľský úver, výšku spotrebiteľského úveru, príjem spotrebiteľa a prípadne aj účel spotrebiteľského úveru.

53. S porušením tejto povinnosti ZoSÚ spájal sankciu v ust. § 11 ods. 2. V súlade s týmto ustanovením, ak veriteľ nekonal s odbornou starostlivosťou podľa § 7 ods. 1, nie je oprávnený požadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru. V prípade hrubého porušenia povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa považuje posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa, alebo bez prihliadnutia na údaje z príslušnej databázy alebo registra na účely posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver.

54. Podľa čl. 8 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS, členské štáty zabezpečia, že veriteľ pred uzavretím zmluvy o úvere posúdi úverovú bonitu spotrebiteľa na základe dostatočných informácií získaných, ak je to vhodné, od spotrebiteľa a v prípade potreby na základe nahliadnutia do príslušnej databázy. Členské štáty, ktorých právne predpisy ukladajú veriteľovi povinnosť posúdiť úverovú bonitu spotrebiteľa na základe nahliadnutia do príslušnej databázy, si môžu túto povinnosť zachovať.

55. Súdny dvor v rozsudku z 27. marca 2014, LCL Le Crédit Lyonnais (C-565/12, EU:C:2014:190) posudzoval dodržanie hraníc vymedzených pre režim sankcií, ktorý bol stanovený zo strany členského štátu, v danom prípade v súvislosti so sankciou spočívajúcou v zániku v zásade celého nároku veriteľa na úroky v prípade porušenia povinnosti upravenej v článku 8 smernice 2008/48, t.j. preveriť pred uzavretím zmluvy úverovú bonitu spotrebiteľa. Vzhľadom na dôležitosť cieľa ochrany spotrebiteľov, ktorý je nerozlučne spojený s povinnosťou veriteľa preveriť úverovú bonitu dlžníka, Súdny dvor rozhodol, že ak by sa sankcia zániku nároku na úroky oslabila alebo úplne znefunkčnila, nevyhnutne by z toho vyplývalo, že nemá skutočne odrádzajúcu povahu (pozri v tomto zmysle rozsudok z 27. marca 2014, LCL Le Crédit Lyonnais, C-565/12, EU:C:2014:190, body 52 a 53) (bod 64., 65. Rozsudku SD vo veci C-42/15 Home Credit Slovakia, a.s. proti Kláre Biróovej).

56. K potrebe skúmania splnenia povinnosti dodávateľa pri overovaní bonity spotrebiteľa ex offa, poukazuje odvolací súd na rozhodnutie Súdneho dvora EÚ zn. C - 679/18, podľa ktorého článku 8 a 23 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS sa majú vykladať v tom zmysle, že vnútroštátnemu súdu ukladajú povinnosť preskúmať ex offa existenciu porušenia povinnosti stanovenej v článku 8 tejto smernice, podľa ktorej veriteľ musí pred uzavretím zmluvy posúdiť úverovú bonitu spotrebiteľa, a vyvodiť dôsledky, ktoré z porušenia tejto povinnosti vyplývajú vo vnútroštátnom práve, pod podmienkou, že sankcie spĺňajú požiadavky podľa uvedeného článku 23.

57. Preto bude potrebné zaoberať sa otázkou, či si poskytovateľ úveru splnil svoje predzmluvné povinnosti v zmysle § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch a akým spôsobom skúmal bonitu žalobkyne, pretože len konštatovanie, že žalobkyňa bola „preúverovaná“, t.j. že úverovú zmluvu zo dňa 10.2.2015 použila na splatenie dvoch skorších úverov a úverovú zmluvu zo dňa 30.4.2015 použila na splatenie úveru zo dňa 10.2.2015, pričom takéto reťazenie úverov zakladá zanedbanie odbornej starostlivosti žalovaného pri posudzovaní bonity žalobkyne, bez ďalšieho, t.j. bez informácií o finančnej situácii žalobkyne, nemožno považovať za dostačujúce. V tejto súvislosti odvolací súd odkazuje na ustanovenie § 295 Civilného sporového poriadku, v zmysle ktorého v danom spore, ktorý je sporom s ochranou slabšej strany, súd môže vykonať aj tie dôkazy, ktoré spotrebiteľ nenavrhol, ak je to nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci, pričom súd aj bez návrhu obstará alebo zabezpečí takýto dôkaz.

58. S poukazom na vyššie uvedené bolo potom nevyhnutným, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch I. a II. ako aj v súvisiacom výroku IV. o náhrade trov konania zrušil (§ 389 ods. 1 písm. b/, c/ CSP) a vec vrátil súdu prvej inštancie v zrušenom rozsahu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 ods. 1 CSP).

59. Úlohou súdu prvej inštancie bude opätovne posúdiť zmluvu o spotrebiteľskom úvere podľa ustanovení ZoSÚ a nárok žalobkyne na bezdôvodné obohatenie, ktoré si uplatňuje žalobou v tomto konaní. Súd prvej inštancie opätovne posúdi, či zmluva obsahuje všetky náležitosti vyplývajúce z ust. § 9 ods. 2 ZoSÚ. Súd prvej inštancie sa bude následne zaoberať aj otázkou skúmania bonity žalobkyne zo strany žalovaného, pretože v odôvodnení rozsudku len skonštatoval, že žalovaný neposkytol súdu žiadne skutkové tvrdenia a dôkazy, že posudzoval zákonom predpísaným spôsobom schopnosť žalobkyne splácať úver, a to skúmaním jej príjmov, výdavkov, rodinného stavu za použitia príslušných databáz, pričom by bolo vhodné, aby bol žalovaný na predloženie týchto dôkazov zo strany súdu prvej inštancie vyzvaný. Následne vo veci znova rozhodne, a samozrejme, svoje rozhodnutie v zmysle zásad uvedených v § 220 ods. 2 CSP aj náležite odôvodní tak, aby odôvodnenie jeho rozsudku bolo presvedčivé s uvedením skutočností, ktoré považoval za preukázané a ktoré nie, z akých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil a ako vec právne posúdil. Povinnosť súdu riadne odôvodniť rozhodnutie je odrazom práva strany konania na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktoré sa vysporiada aj so špecifickými námietkami strán konania, prezentovanými aj v priebehu odvolacieho konania. Svoj právny záver súd zdôvodní zo

zákonných hľadísk, ktoré v danej veci prichádzali do úvahy a stranám konania dá odpoveď na podstatné a relevantné argumenty, aby riešenie konkrétneho právneho problému bolo jasné a zreteľne dané (porov. rozhodnutia Ústavného súdu napr. sp. zn. II. ÚS 193/06, III. ÚS 198/07).

60. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie taktiež o trovách celého konania vrátane trov odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

61. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).